

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

10/4290

Sayı : 18534

Tarih : 18.06.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de izlenen yanlış ekonomi politikaları, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı nedeniyle başta asgari ücretliler, emekçiler ve emekliler olmak üzere toplumun ezici bir çoğunluğu derin bir yoksulluk ve geçim kriziyle karşı karşıyadır. Türk-İş ve Disk-Ar verilerine göre, açlık sınırı asgari ücretin, yoksulluk sınırı ise ortalama memur ve işçi maaşlarının katbekat üzerine çıktığı günümüz şartlarında temmuz ayında başta asgari ücret olmak üzere tüm ücret ve aylıklara "ara zam" yapılması kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. Milyonlarca yurttaşın insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmesi, reel ücret kayıplarının saptanması, asgari ücret ve emekli maaşlarının temmuz ayında artırılmasına yönelik acil çözüm önerilerinin ve yasal mevzuat eksikliklerinin belirlenmesi amacıyla İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülistan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

Sezai TEMELLİ

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye son yıllarda yüksek enflasyon, hayat pahalılığı ve gelir dağılımındaki bozulmanın derinleştiği bir ekonomik süreçten geçmektedir. Resmi veriler dahi temel tüketim maddeleri, gıda, barınma, ulaşım, sağlık ve eğitim harcamalarında yurttaşların karşı karşıya kaldığı maliyet artışlarının son derece yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle emekçiler, emekliler, işsizler ve sabit gelirli kesimler bu süreçten en ağır biçimde etkilenmektedir. Uzun süredir devam eden ekonomik kriz ve yüksek enflasyonist ortam, emeğiyle geçinen milyonlarca yurttaş ile ömrünü çalışarak tüketmiş emeklileri adeta bir hayatta kalma mücadelesine itmiştir.

Günümüzde asgari ücret, milyonlarca işçi için yalnızca bir taban ücret olmaktan çıkmış, ülke genelinde çalışanların yaklaşık yarısının aldığı ortalama ücret düzeyine dönüşmüştür. Ancak yıl başında belirlenen ücretler, yılın ilk yarısında yaşanan fiyat artışları karşısında hızla erimekte, çalışanların satın alma gücü ciddi biçimde düşmektedir. Benzer şekilde emekli aylıkları da temel ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmakta, milyonlarca emekli yoksulluk sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. Son yıllarda yaşanan fahiş kira artışları ise asgari ücretlileri, emekçi ve emeklileri maaşının neredeyse tamamını barınmaya ayırmak zorunda bırakmaktadır. Barınma giderlerindeki artış, kira krizinin derinleşmesi, enerji ve gıda fiyatlarındaki yükseliş, özellikle büyük kentlerde ve dar gelirli hanelerde yaşam koşullarını daha da ağırlaştırmaktadır. Yurttaşların önemli bir bölümü gelirlerinin büyük kısmını yalnızca temel ihtiyaçlarını karşılamak için harcamak zorunda kalmakta, sosyal ve kültürel yaşama katılım olanakları giderek daralmaktadır.

Yıl başında belirlenen asgari ücret ve emekli aylıkları sadece birkaç ay içerisinde yüksek enflasyon, yüzde 32,61, karşısında erimiş ve reel olarak satın alma gücünü önemli ölçüde kaybetmiştir. Ocak 2026 itibariyle asgari ücret 28 bin 75 liraya yükselmiş görünse de yılın sadece ilk beş ayında gerçekleşen, yüzde 16,61, yüksek enflasyon nedeniyle asgari ücretliler satın alma gücünü koruyamamış, asgari ücret reel olarak yüzde 4 bin 660 lira erimiştir. 2026 yılı için asgari ücret belirlenirken açlık sınırının dahi altında belirlenmiş, her geçen ay ise aradaki açlık sınırıyla arasındaki makas açılmıştır. Yoksulluk sınırı ise emekçiler için erişilemez seviyelere ulaşmıştır. Bugün Türkiye’de dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarını ifade eden açlık sınırı Mayıs ayı itibariyle 35 bin 174 liraya çıkarak asgari ücreti çok geride bırakmıştır. Kira, faturalar, eğitim, sağlık ve ulaşım gibi temel ihtiyaçları da kapsayan yoksulluk sınırı ise 114 bin 576 liraya çıkarak halkın ezici bir çoğunluğu için ulaşılamaz bir hayal haline gelmiştir. Bu durum, asgari ücreti bir "geçim ücreti" olmaktan çıkarmış, Türkiye’yi bir "asgari ücretliler ülkesi" haline getirmiş, asgari ücreti açlık sınırının altında sabitlemiştir.

Günümüzde emeklilerin durumu ise tam anlamıyla bir sosyal felakete dönüşmüştür. En düşük emekli maaşı alan milyonlarca yurttaş, barınma, gıda ve sağlık gibi en temel insani ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz durumdadır. Bugün itibariyle 5 milyon emekli 20 bin lira maaş alırken, ortalama emekli maaşları yaklaşık 23-25 bin lira bandında sıkışıp kalmıştır. Özellikle son yıllarda iktidarın politikalarından dolayı milyonlarca emeklinin maaşı açlık sınırının çok çok altında inmiştir. AKP iktidarının ilk yılında, 2003 yılında, net asgari ücret aylık 226 lira, en düşük SSK emekli maaşı ise 332 liradır. Yani en düşük emekli aylığı net asgari ücretin yaklaşık

1,5 katıdır. Yani en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 47 üzerindeyken bugün en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 30 altına kadar düşmüştür. 2003 yılında bir asgari ücretli 12 gram altın alabiliyorken bugün bir asgari ücretli yalnızca 4,5 gram altın alabilmektedir. 23 yılda asgari ücretlilerin 7,5 gram altınının erimesi emek sömürsünün geldiği noktayı çarpıcı bir şekilde göstermektedir. İktidarın bu politikaları dolayısıyla anayasada yer alan sosyal devlet ilkesi fiilen askıya alınmış, emekliler adeta gözden çıkarılmıştır. Bu durum aynı zamanda yoksulluğun kuşaklar boyunca aktarılmasına da zemin hazırlayan bir faktör de olmaktadır.

Türkiye’de bugün her 10 kişiden 6’sı borçlu iken 2’si yoksul kategorisinde bulunmaktadır. 2025 yılı TÜİK verilerine göre, yoksulluk oranı yüzde 13 ila 20,6 arasında değişmekte olup, en az 17-18 milyon yurttaş temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan yoksul nüfus içerisinde yer almaktadır. Hanelerin yarısından fazlası, yüzde 51,8’i, yoksullukla mücadele ederken sosyal yardıma muhtaç hane sayısı 4 buçuk milyonu aşmıştır. Fatura yardımı alan hane sayısı 4 milyona yaklaşmıştır. TÜİK marifetiyle gizlenmeye çalışılan işsizlik, “geniş tanımlı” bakıldığında yüzde 30,1 ile rekor seviyelerdedir. Genç kadın işsizliği yüzde 40,1’e ulaşırken, 6 buçuk milyon genç ne eğitimde ne de istihdamda yer alabilmektedir. Bu rakam tek başına Avrupa’daki 5 ülkenin nüfusundan fazladır.

Ekonomik büyüme ve üretim süreçlerinde ortaya çıkan artı değerin adil paylaşılmaması, ücretlilerin milli gelirden aldığı payın gerilemesi ve servet eşitsizliğinin artması, toplumsal adalet açısından da ciddi sorunlar doğurmaktadır. Emek gelirlerinin enflasyon karşısında korunamaması, çalışanların ve emeklilerin yaşam standartlarında sürekli bir gerilemeye neden olmaktadır. Ücretlerin enflasyon karşısında güncellenmemesi, ekonomik büyümeden emekçilere pay verilmemesi, servet transferini derinleştirmekte ve gelir adaletsizliğini uçuruma dönüştürmektedir.

Bu nedenle, asgari ücretliler, emekçiler ve emeklilerin maruz kaldığı reel gelir kayıplarının net olarak hesaplanması, emekçilerin, emeklilerin ve sabit gelirli yurttaşların yaşadığı geçim sorunlarının kapsamlı biçimde araştırılması, enflasyonun ücret ve aylıklar üzerindeki etkilerinin ortaya konulması, derin yoksulluk, barınma krizi ve geçim sıkıntısının ortadan kaldırılması adına yapısal acil önlemlerin alınması, temmuz ayında yapılması gereken refah payı ve enflasyon ara zam oranlarının adil biçimde belirlenmesi amacıyla bir meclis araştırması açılması zorunlu hale gelmiştir.